

de allergrootste belangstelling in het werk van zijn kapelaans, voor wie hij een hartelijk huisvader was en wie hij alle kans bood om te werken. Ondanks de vele tegenwerking voelde hij ontzettend veel voor Gemert. Dit bleek niet enkel uit zijn grote belangstelling voor iedereen, uit zijn zorg voor het Witgale Kruis en dergelijke, maar zeer bijzonder door zijn grote belangstelling voor de Gemertse historie, - door zijn "Gimmerts Lieke", door zijn belangstelling voor Gemertse Zegswijzen. Hij leefde heel en al mee. Valen vonden hem te slim en te punctueel, maar hij koesterde nooit rancune en was ontzettend blij, wanneer hij ook iemand, die hem tegen had gewerkt, een dienst kon bewijzen. In één ding heeft hij zich vergist. Er was hem alles aan gelegen, dat de ruzie die Gemert al jaren lang in twee partijen verdeelde, bijgelegd zou worden. Dit heeft hij te veel geforceerd en dat ging nu eenmaal niet. Maar, alles bijeen was hij voor Gemert een recht priester en een man, aan wie Gemert zeer veel te danken heeft. "So goet is Got" was zijn spreuk. Uit dat vertrouwen leefde hij. Gemert mag de man, aan wie iemand als Prof. Rogier bladrijden wijdde, niet vergeten. De gedenksteen in het Gemeentehuis en het carillon mogen helpen, opdat Gemert hem nooit zal vergeten. Toen hij gestorven was, brachten moeders hun kinderen naar zijn graf, opdat de pastoor daarboven voor hen zou bidden. Na zijn dood werd hij onvergetelijk.

Tilburg, maart 1973.

Rector Sicking.

(Oud-kapelaan van Gemert)

G E M E R T   T U S S E N   1 9 4 6   E N   1 9 6 8 .

Mij werd gevraagd wat in mijn ambtsperiode (1946-1968) als burgemeester zoal tot stand kwam. Een zij het wellicht onvolledige opsomming laat ik hier volgen.

Tot stand werd gebracht voor Gemert dorp, met drie r.k. parochies en één N.H.gemeente, de na te noemen voorzieningen, mede vrucht van werkzaamheden in en voor en ten behoeve van de kerkdorpen Handel, Mortel, Elsendorp en Vossenbergh. Daar staan overal opkeplinter nieuwe bebouwingen en behuizingen. Grote en kleine woningen, maar kleine woningen het meest. Vergeten we daarbij niet de bedehuizen, de nieuwe kleuterscholen

(want het leven begint bij de jeugd), lagere scholen te kust en te kour, en overal ook Wit-Gele Kruisgebouwen en niet te vergeten fabrieksgebouwen als van Willem II in Handel, de Milo in Mortel, het miljoenenproject van Eijkalenburg in Elsendorp naast de reeds bestaande en de verschillende na de oorlog opgerichte nieuwe ateliers en werkplaatsen in de Kom van Gemerts centrum.

Stellig sieren ze het verschijningspatroon van de Commanderie, een heel typische gemeente, waarvan de bevolking zich in mijn ambtsperiode verdubbelde. Een reddende, altijd bezige kloek zorgzaam voor haar vier kiekens, de kerkdorpen, die zich bepaaldelijk geen stiefkinderen kunnen voelen.

Men kan kris-kras door dit gebied van 100 km up-to-date kunstwegen aantreffen. Wegen aangelegd of verbeterd door de Peelgemeenschap, de Ruiverkaveling, met subsidie van de cultuurtechnische dienst, of in eigen beheer door de gemeente zelf. Overal is drinkwaterleiding, overal electriciteit en gasvoorziening gebracht. Ook voor alle kerkdorpen is deze projectie zo goed als voltooid, wanneer van hogerhand intussen geen spaak in ons wiel wordt gestoken.

De mensen van achteraf zijn dichterbij gekomen, en dat is een groot goed; het is uiteindelijk de weg naar elkander.

Het interlokale wegverkeer met Helmond, waarvan ongeveer 1500 pendelaars gebruik maken zal tot de helft in lengte en tijd worden teruggebracht door de korst mogelijke laatstelijk ge-projecteerde verbinding tussendoor, via Mortel te realiseren, hetgeen van ontzaglijk economisch nut wordt gezien.

Belangrijk er op te wijzen, dat de samenwerkende gemeenten ter verwezenlijking van de voorgenomen plannen reeds meerdere jaren beschikken over een belangrijke rijkssubsidie, doch dat over de kostenverdelingssleutel helaas nog steeds geen overeenstemming kon worden bereikt. Jammer, want alles is al sinds lang panklaar; het potje kan gekookt worden. Naar mijn bescheiden smaak staat dit koeksel al uitzonderlijk lang op een laag pitje. Als het nu nog niet gaar is, dan vrees ik het ergste. Misschien dat de Streekorganen als Induma en de Agglomerieraad Oost-Brabant, waarvan wij deel uitmaken dan wel de Vereniging Industrieel Contact, zetel Helmond, nog iets ten goede kunnen uitrichten. Dit hopen wij vurig, doch wat men graag hoopt, gelooft men gemakkelijk.

De klassieke gast- en godshuizen vergden uitbreiding en verbetering en ze zijn er of komen binnen afzienbare tijd. De geestelijke verzorging, de gezondheidszorg, gezinszorg, kraamzorg, zuigelingenverzorging, aan- en toegepaste verplegingsinstituten en voorlichtings- en adviesinstellingen, naast andere sociale behoeftenbevrediging, vergden een nieuw inzicht tot offerbereidheid, in plaats van burenhulp, St. Elisabeths- en St. Vincentiusvereniging, hoe verdienstelijk ook.

Ze ontstonden gaandeweg de wijkverpleging, verschillende vormen van maatschappelijk werk, van voor- en nazorg, E.H.B.O. en Rode Kruisactiviteiten, en zelfs de B.B. zou men daartoe kunnen rekenen, alles met een andere aanpak, die nodig was en die kwam er. Gemert staat niet langer stil, het is onstuimig groeiende. Ik weet niet of u het ziet. Het is niet tegen te houden. Een buitenstaander ziet het wel. Het is nuttig soms wat afstand te nemen, en de eigen omgeving eens uit de verte te bekijken. In Gemert gaat het waarachtig zo beroerd nog niet. Een politiekazerne completeert het ontbrekende.

Duizend woningen werden gebouwd, door de overheid alleen al, al dan niet in samenwerking met de Stichting Goed Wonen, structuur- en uitbreidingsplannen werden ontworpen en vastgesteld. De toekomst werd aan banden gelegd, aan het nageslacht werd richting gegeven. We gingen met de mode mee, waren in velerlei opzicht zelfs onze tijd vooruit. Een nieuw zondagspak is in de maak. Aandacht werd besteed aan openluchttheater, en dan denk ik aan de mogelijkheden geboden door het raadhuispark en het natuurreservaat Handel. Ook de streekopenluchtrecreatie (denk aan het plan Handel) kwam al reeds via een camping ter hand genomen door het particulier initiatief, en erfpachtsregelingen door de gemeente in de nabijheid van een vele hectaren grote waterpartij door plannen van ir. Heijdelberger en de stedenbouwkundige Reuser, wat meer van de grond.

Vele vormen van onderwijs en opvoeding kregen ongedachte en ongekende kansen. Men behoeft maar te kijken naar de vele, vele nieuwe en vaak architectonisch fraaie behuizingen scholen, waar coëducatie het bewijs levert van een verlaten conservatief en vaak benepen opvattingpatroon. Er werd een technische school tot stand gebracht en meer 2genrijke instituten. Dat is een gunstig teken. Moge dit zo doorgaan.

Voor de boer, de middenstander en de arbeider werd de nodige zorgzaamheid aan de dag gelegd.

Deze ambachtsschool heeft de hoogste urgentie gekregen voor een uitbreiding van meerdere miljoenen guldens. Wat dunkt u van onze Lagere Land- en Tuinbouwschool. Overal sneuvelen er rondom ons heen, er vallen slachtoffers, maar fier rechtop is de levensgang van onze Pater van den Elsen school, die verzorgt en opvangt. Het is een zegen over zulk een instituut te kunnen beschikken, nu de moeilijkheden in de agrarische sector dreigen toe te nemen, en een plechtanker in de branding van deze tijd.

Wie zou onze meisjeshuishoudschool en onze thans opgeheven boerinnenschool kunnen vergeten, wanneer hij door Gemerts straten dwaalt en waarvan de vormende waarde het best tot uitdrukking komt in de gezinnen, waarvan de moeders reeds konden profiteren van de kunde, ijver en bekwaamheid van bestuur en personeel.

Met opzet bewaarde ik onze welvarende ulo-school voor een nadere beschouwing tot dit moment. Die school die uitgroeit naar de mogelijkheden van Mavo, Havo of Atheneum, krachtens de jongste onderwijswetgeving, met name Mamoethwet, en die straks mogelijk zal gaan voorzien in een steeds sterker wordende behoefte aan HBS-onderwijs of dergelijke.

Wat dunkt u overigens van de rijke historie van onze Latijnse School?

Naast deze eeuwenoude projectie van Ridder van Ruyschenbergh staat het Kasteel der Paters Spiritijnen, waarin een Groot-Scholasticaat was gehuisvest. Vanuit dit Kasteel wordt deelgenomen aan allerlei activiteiten ten bate van het algemeen belang. Al leeft men daar een noodlijdend bestaan, hun verdiensten voor het volk van Gemert zijn er stellig niet minder om. In deze periode, door mij te boek gesteld, ontstond een florierende vereniging Vrienden van Paters en Kasteel. Jaarlijkse muzikfestiviteiten binnen de grachten van voornoemd cultuurmonument leveren het bewijs van ons aller affectie. Gemert houdt, trots een vooruitstrevende politiek, graag het houdbare in traditie en historie in stand, getuige ook de vele wegkapellen en wat verder nog aan bezienswaardigheid is overgebleven uit een roemrijke voorgeschiedenis. En dan te weten, dat we nog beschikken over een prima streek-

BLO-school, een muziekschool, een levensschool en een Mater Amabilischool, waarvan de laatste bepaaldelijk uit hun jas-je gegroeid zijn. Daar wordt aan gedokterd, daar wordt daadwerkelijk wat aan gedaan. De naaste toekomst zal dit uitwijzen, terwijl het dorpsbeeld daarnaast wordt gestoffeerd met een voorbeeldig geoutilleerde brandweerkazerne, een gemeentewerf met wagenpark en equipment, een instructiegebouw voor de Bescherming Burgerbevolking, een politiegebouw, dienstgebouwen voor sociale zaken en maatschappelijke zorg. En dan vergat ik nog op te noemen de verschillende gymnastiekhallen, alles teveel om op te noemen, en allicht mank gaande aan onvolledigheid. Daarom is het dan ook een waarneming in vogelvlucht.

Vrijtijdsbesteding, ontspanning, lichaamscultuur stellen steeds stringentere eisen, waaraan de Gemertse gemeenschap zij het mondjesmaat, tracht te voldoen; de Gemertse Sportcentrale, de diverse sportverenigingen, de speeltuinvereniging "De Wieken", en de speeltuin "Limbra Zonneweide", leggen hiervan sprekende getuigenis af. Wat te zeggen van een sportpark met een ultramoderne sporthal. Het mocht in deze 14000 zielen tellende gemeente niet langer ontbreken.

Hiermede zijn uiteraard ettelijke miljoenen guldens gemoeid, evenals met een van alle comfort voorzien sportfondsenbed, waar wedstrijden kunnen worden gehouden en ook 's winters van kan worden gebruik gemaakt, aldus te zamen de steeds toenemende vraag naar sportaccommodatie completerende.

Rest de vermelding van een plan in voorbereiding voor een Openbare Leeszaal en dito Bibliotheek, die zeker in het kader der Gemertse voortvarendheid niet mogen ontbreken. En dat doen ze ook niet, als met bekwame spoed aan de afdoening van enige hangende kwesties wordt voortgewerkt. En ook dit vertrouwen zal bepaaldelijk niet worden beschaamd, al zijn we degelijk aan een tempoversnelling toe.

Folkloristische instituten, gilden, schutterijen en dergelijke bleven bestaande doch wezenlijke waarden. Heemkundekring, schaakclub en een vereniging voor Veilig Verkeer spelen in de sector opvoeding en ontwikkeling een belangrijke rol. Het organisatieleven bloeit. Men beoefent sporten van allerlei aard. Hippische sport, waarvoor een manege beschikbaar staat, dank zij het particulier initiatief. Motorsport, fiets-

sport, wandelsport, nou ja een indrukwekkend scala van sporten, teveel om allemaal op te nemen. Men zou zich beter kunnen afvragen welke sport hier niet wordt aangemoedigd tot boksen, judo en wat dies meer zij toe.

Over Harmonie-, Fanfare, Zang-, Toneel-, Ballet- en Operettegezelschappen en muziekschool zwijgen we maar. Ze spelen, blazen, zingen, dansen, trommen en spreken voor zich zelf en voor anderen. Er zit overal voldoende muziek in. Ze functioneren naar behoren, en dat wil heel wat zeggen. Kijk en dat brengt nu juist het leven in de brouwerij.

Opzettelijk lieten wij na de aandacht te vestigen op onze Streekschoolartsendienst, die thans is aangevuld met een streekschooltandartsendienst, om zodoende te kunnen terugkeren tot de volksgezondheid en de volkshuisvesting, een zo belangwekkend verhaal, dat bijzondere en afzonderlijke aandacht zou verdienen.

Gemert april 1973.

A.H. de Bekker,
oud burgemeester.

G E M E R T S E   K U N S T E N A A R S .

Dit kort overzicht beoogt een samenvatting te geven van datgene wat Gemertenaren in het verleden en/of tot heden bijdroegen tot de kunst der Nederlanden.

Georgius Macropedius (1486-1558) werd geboren te Gemert en behoorde tot de adellijke familie Van Lankvelt, die woonachtig was op een voormalig oud kasteel, waaraan de naam "Het Slotje" in De Deel niet vreemd zou zijn. Macropedius werd rector van de Latijnse School te Utrecht en één van de bakenste auteurs van het neo-latijnse drama. Hij schreef een 12-tal toneelstukken (5 kluchten en 7 gewijde drama's). Interessant is het vastenavondkarakter in de klucht "Bassarus". Het Fastnachspiel" zoals de Duitse lieteratuurgeschiedenis dat kent, bezit de Nederlandse eigenlijk niet, terwijl ze zo goed als zeker wel opgevoerd zijn. Met de neo-latijnse Bassarus hebben we echter toch een stuk van eigen bodem dat geheel op vastenavond betrekking heeft.

Een andere klucht "Aluta" als zeer mooi en kort omschreven, brengt ons Aluta ten tonele die gevogelte op de markt koopt